

סיכום

לדעת רבי לינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים. יסוד הפסול הוא סעיף מפסול היסח הדעת (תוספות), או שקבעה התורה שעבודת יום חדש נחשבת כגישה חדשה לקודש, המצריכה קידוש מחודש, וחכמים הגדירו זאת כפסול לינה (טהרת הקודש). אביי קובע שלדעת רבי הפסול הוא מדרבנן. יש סוברים שרבא חולק על כך, ולדעתו הפסול מדאורייתא (מנחת חינוך), ויש סוברים שגם לדעת אביי יסוד הפסול הוא מדאורייתא אבל הצמדתו לגדרי לינה ולעלות השחר היא מדרבנן (טהרת הקודש). לדעת ר' אלעזר בר' שמעון לינה אינה פוסלת בקידוש, ויכול כהן לעבוד ברצף מספר ימים.

ר' יוחנן הכריע שהמקדש לעבודת הלילה צריך לשוב ולקדש לתרומת הדשן, אך המקדש לתרומת הדשן אינו צריך לשוב ולקדש ביום. נחלקו אמוראים האם דעתו כרבי, והיקל רק במי שהקדים מעט את זמן הקידוש בסמוך לעלות השחר (אביי), או דעתו כר' רבא, אבל החשיב את עבודת יום חדש כגישה חדשה לקודש (רבא). יש למחלוקת זו השלכות שונות, לקולא ולחומרא.

פסיקת הרמב"ם אינה ברורה, האם פסק כרבי ואביי (סמ"ג) או כרבי בשילוב שיטת רבא (כסף משנה). הסמ"ג סובר שראוי לפסוק כר' רבא וכר' רבא.

עבודת שנמשכו מאתמול). רק במקרה שהתחיל בעבודת היום החדש – פטור מלקדש שוב בהאיר היום.

הסמ"ג (עשין קעה), לעומת זאת, כתב שהרמב"ם פסק כרבי, ותמה עליו, שראוי לפסוק כרבא אליבא דר' יוחנן. נראה שהבין שעל פי רבא אין כלל מושג של פסול בלינה, כפי שהתבאר לעיל, והעומד ומקטיר בלינה – רשאי עם שחר להמשיך ולהקטיר את קרבנות האתמול ללא קידוש, כי אין זו גישה חדשה.

נקודה נוספת מחודשת ברמב"ם, שכתב: "קידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן, אף על פי שהוא מקדש קודם שתעלה השמש – אינו צריך לחזור ולקדש אחר שהאיר היום". משמע מדבריו, שלדעתו לינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים בזריחת השמש, ולא בעלות השחר כמו בכל פסול לינה. זאת, בניגוד לראשונים אחרים, שפירשו כאן שהזמן הקובע הוא עלות השחר⁷. אפשרות אחרת: פסול הלינה הוא בעלות השחר, אבל ההוה-אמינא שמי שתרם את הדשן ישוב לקדש לעבודת היום היא שיקדש בהנץ החמה. נראה שדבריו לשיטתו שתרומת הדשן היתה לאחר עלות השחר (עיין 'שערי היכל' למסכת יומא מערכה לא, ולהלן מערכה מד). והיתה הוה-אמינא שיקדש שוב בהנץ החמה, מאחר שזהו הזמן הקובע מדרבנן למצוות היום (עיין מגילה כא, ובמקדש דוד סי' לב, א)⁸.

מערכה לח. קידוש ידיו ורגליו ויצא מהעזרה (כב)

(ד"ה יציאה). לפי דרך זו, אין כל קשר בין סוגיה זו לבין פסול "יוצא" האמור בכל הקדשים (כגון בשר קדשי קדשים שיצא אל מחוץ לעזרה, שנפסל)¹.

אולם רש"י (ד"ה יציאה) מפרש: "יציאה חוץ לעזרה מהו שתועיל כדרך שפוסל בכל הקדשים שקדשו בכלי שרת, שאם יצאו נפסלין ביוצא". כיצד מסביר רש"י את לשון הגמ', התולה זאת בהיסח הדעת? רבים פירשו, שלדעתו שאלת הגמ' בנויה משני שלבים: "יציאה מהו שתועיל" מדין יוצא ככל הקדשים, כשם שלינה פוסלת בקידוש; ו"אם תמצא לומר לינה לא פסלה", כלומר, שאין להחשיב את הקידוש כקדשים הנפסלים בלינה וביוצא, שמא בכל זאת היציאה פוסלת משום היסח הדעת (צאן קדשים; לשם זבח; קרן אורה; בית הלוי ח"א סי' ה אות יב, ועוד).

על תוס' יש לשאול, מדוע הגמ' מקשרת את היציאה ללינה, באומרה: "את"ל לינה לא פסלה"? בשלמא לרש"י,

כהמשך לדיון על הדברים המחייבים קידוש ידים ורגלים, עוסקת הסוגיה כאן בשאלה: מה דין כהן שיצא מהעזרה אחר שקידש ידיו ורגליו? האם בשובו לעזרה עליו לקדש מחדש? הגמ' אינה מכריעה בבירור בדבר. המפרשים עוסקים בבירור טעם הפסול, ומה ההלכה בספק זה. כמו כן, מתברר כאן דינם של מי הכיור, כאשר הוצאו מן העזרה והוחזרו אליה, האם ניתן לקדש בהם.

פסול יציאה: מעצם היציאה, או מחמת היסח הדעת?

לשון הגמ' בבבאור הספק: "יציאה מהו שתועיל... אם תימצא לומר לינה לא פסלה, דלא פריש, אבל יציאה, דפריש – אסוחי מסח דעתיה. או דלמא, כיון דבידו לחזור – לא מסח". פשוט לשון הגמ', שהטעם לפסול הוא מחמת היסח הדעת (ראה במערכה הבאה), והספק מתמצה בשאלה האם היציאה מהעזרה כרוכה בהיסח הדעת, וכך כותבים תוס'

7. רש"י כ, ד"ה הא אמרת, שטמ"ק יט, ב אות ה, ותוס' סוכה נא, ב ד"ה קרא.

8. שמא יש לפרש לשיטתו את דברי אביי כך: "ומודי דמקרות הגבר ועד צפרא לא פסלה לינה" משום שקרות הגבר מקביל לעמוד השחר, ומדין תורה הרי זה כבר יום. אמנם במקדש הקפידו שלא לשחוט את התמיד עד שיאיר כל המזרח, כדי לוודא את כשרותו (יומא פ"ג מ"ב), ולכאורה היו צריכים להקפיד כך גם על זמן הקידוש, אבל "לינה דרבנן היא", ולכן לא הקפידו בה.

עוד יש לעיין על פי הרמב"ם בסוגיה להלן כ"ב, שמקשה על דברי ר' יוחנן "קידש ידיו לתרומת הדשן - למחר אין צריך לקדש", מדוע לא שיקעו לאחר מכן את הכיור. אם תרומת הדשן היא אחרי עלות השחר - מה הקושיה? ואפשר שהגמ' שם מבינה שר' יוחנן מדבר גם על המקדש בלינה, טרם זמנו, כלשונו "למחר", ולכן הקשתה.

1. לדעת תוס', גם אם נשווה קידוש ידים ורגלים לקרבן - אין מקום לפסול בו משום יוצא, כי דין יוצא נאמר, לדעתם, רק בקדשים שכבר נעשתה בהם עבודה מסוימת, ועצם ההכנסה לכלי שרת אינה גורמת פסול יוצא.

להבנת יסוד הפסול יש השלכה על הלכותיו, כגון, במקרה שברור לכהן שלא הסיח דעתו בשעת היציאה. דעת כמה אחרונים, שבמקרה זה אין ספק שאינו צריך לשוב ולקדש (ש"ת ושב הכהן סי' ב; מראה הפנים יומא פ"ב ה"א), ונראה שלשיטת רש"י אין מקום לדבריהם. ויש החולקים על כך וסוברים, שגם לדעת תוס' פסלו חכמים את כל היוצא והחשיבוהו כהיסח הדעת (ר"י קורקוס הל' ביאת המקדש ה"ד; קרן אורה; גרי"ז, וכשיטתו הנ"ל בהסברת תוס'; ובליקוטי הלכות הסתפק בדבר).³

כהן מוציא את ידיו מהעזרה. בברייתא נאמר שהוצאת הידים אינה מחייבת לקדש אותם מחדש, מפני שהיא יציאה חלקית ואין בה היסח הדעת. יש להעיר, שחלל השער עצמו נחשב בדרך כלל כעזרה, פרט לשער ניקנור, שחללו לא התקדש (פסחים פה,ב).

פסק הרמב"ם: יציאה לא פוסלת אך לכתחילה יקדש

הרמב"ם (הל' ביאת מקדש ה, ג-ה) פוסק: "אין הכהן צריך לקדש בין כל עבודה ועבודה... והוא שלא יצא מן המקדש, ולא יישן, ולא יטיל מים, ולא יסיח דעתו. ואם עשה אחד מארבעתן – צריך לחזור ולקדש. יצא מן המקדש וחזר ועבד ולא קידש, אם לא הסיח דעתו – עבודתו כשירה... יצא חוץ לחומת העזרה, אם לשהות בחוץ יצא, כשחזר – טעון טבילה [בנוסף לקידוש, או במקומו, עיין מערכה מ], ואם לחזור מיד יצא, כשחזר – טעון קידוש ידים ורגלים בלבד, ואם לא טבל ולא קידש ועבד, הואיל ולא הסיח דעתו ולא הסיך רגליו ולא הטיל מים – עבודתו כשירה". תמצית דבריו לענייננו, שלכתחילה יש לקדש ידיו ורגליו לאחר יציאה, אפילו מועטת, אך בדיעבד, אם לא קידש – לא פסל.

ואילו לדעה שלנינה פוסלת הדבר מסופק. מן הירושלמי משמע כדעת רש"י, שיש כאן שאלה של פסול יוצא, הן מניסוח השאלה "משם יוצא" (ולא "יציאה" כבבבלי), והן מן הקביעה, שלדעה שלנינה אינה פוסלת - אף יציאה אינה פוסלת.

ראיה נוספת לכך מהירושלמי להלן ביומא (פ"ג ה"ב), שם נאמר: "תני, כהן שיצא לדבר עם חבריו, אם להפליג - טעון טבילה, אם לשעה - טעון קדוש ידים ורגלים". מדוע הירושלמי בפ"ב ה"א אינו מביא ברייתא זו לפשוט הימנה את ספקו? מסתבר, שהספק הוא על יציאה שאין בה היסח הדעת, ומדין יוצא גרידא, ולכן אין לפשוט מברייתא זו, העוסקת ביציאה לשם שיחה.

הגמ' מעלה אפשרות שקידוש נחשב כקדשים, לעניין פסול לינה ויוצא, אך לתוס', התולים זאת בהיסח הדעת, מה השייכות לפסול לינה? (קושיית בעל פנים מאירות). נראה לבאר את דברי הגמ', שבלינה יש גם חשש היסח הדעת (עיין רש"י יט,ב ד"ה מתחילת עבודה וד"ה דפסק ליה), וכונתה לומר שאפילו המכשיר בלינה, וממילא משמע שגם לא חשש בה להיסח הדעת – אפשר שיוודה ביציאה, שיש בה חשש היסח הדעת (קרן אורה); ועיין לשון תוס' בעמ' א ד"ה מיתיבי, שיש צד לומר שהמכשיר בלינה גם אינו פוסל בהיסח הדעת).

נמצא, שבין לפירוש רש"י ובין לפירוש תוס', אין ללמוד מלשון הגמ' "את"ל לינה לא פסלה", שלדעה שלנינה פוסלת – פשוט שאף יציאה פוסלת, אלא ספקה של הגמ' נאמר בין לפי רבי, הפוסל בלינה, ובין לפי ראב"ש, המכשיר. כך משמע בגמ', שמביאה ברייתא המוכיחה שיציאה פוסלת, ונדחקת להעמידה במסך רגליו, ולא דוחה שברייתא זו סוברת כרבי (מרומי שדה). גם ברמב"ם מבואר כך, שכן פסק שלנינה פוסלת (ראה במערכה הקודמת), ואילו ביציאה פסק שאינה פוסלת בדיעבד, כדלהלן.² אולם, בשיטה מקובצת (אות כו) ובחק נתן מבואר, שלדעה שלנינה פוסלת – אכן פשוט שיציאה פוסלת.

באשר למחלוקת רש"י ותוס' האם יש כאן פסול עצמי של "יוצא", בסוגיה עולות שתי נקודות המשתמעות לכאן ולכאן: א. הוצאת ידיו בלבד – הגמ' אומרת שהדבר ברור שיציאת ידיו אינה פוסלת, והספק רק על יציאת כל גופו. לכאורה, הדבר מובן אם הפסול משום היסח הדעת, ואילו פסול יוצא ראוי לחול גם בהוצאת ידיו בלבד (מעיל שמואל)! לשיטת רש"י יש ליישב, שאין טעם לפסול ביציאת ידיו בלבד: הפסול ביוצא לא נאמר על המים שעל ידיו ורגליו, שהרי כבר אינם, אלא על הקידוש, והקידוש אינו מכשיר רק את הידים והרגלים, אלא בכך הכהן כולו נכשר לעבודה, ולכן רק יציאת כל גופו נחשבת כיציאה לעניין הקידוש (עיין 'ראש המזבח'). ב. פרה אדומה – הגמ' דנה מדוע היציאה לעשיית הפרה אינה פוסלת את הקידוש, והדיון אינו מובן כל כך לדעת תוס', שכן פשוט שיציאה זו, לשם עשיית הפרה, אינה מהווה היסח הדעת מן העבודה (טהרת הקדש; קרן אורה; שפת אמת). מכח קושי זה כתב הגרי"ז, שגם לדעת תוס' קבעו חכמים את גרי הפסול כדוגמת דין יוצא, גם במקום בו אין היסח הדעת (אך התקשה בדברי תוס' על יציאה לזמן מועט, ראה להלן).

2. זבח תודה ד"ה את"ל; שפת אמת; ועיין חידושי רעק"א.

3. בירושלמי ביומא (פ"ב ה"א) ישנה סוגיה מקבילה, הדנה בפסול ידים שיצאו, ושם משתמע כדעת רש"י, וזו לשונו: "ידים מהו שיפסלו משם יוצא? ולאו מתניתין היא, 'קידש ידיו ורגליו וניטמו - מטבילן והן טהורות. יצא - לא נפסלו משם יוצא'! ואתיא כמאן דאמר אין הלינה פוסלת בידים, מה צריכה ליה ברם הכא כמאן דאמר לינה פוסלת בידים". הירושלמי, על פי גרסתו בברייתא זו "יצא" (הכהן כולו, ולא "יצאו" ידיו, כגרסת הבבלי), פושט, שלדעה שלנינה אינה פוסלת - יציאה אינה פוסלת,

כן מדובר במי שיוצא ומטיל ומים, ומבואר מהברייתא, שאינו מתחייב בקידוש אלא משום הטלת המים!

לשכת פלהדרין. לכהן הגדול היתה לשכה מיוחדת במקדש, ששימשה אותו למגורים בכל ימות השנה, ובפרט בשבוע שלפני יום הכיפורים, בו הוא פורש מביתו למקדש ומתכוון לעבודת יום הכיפורים. במפרשים קיים דיון על קדושתה. לדעת הריטב"א דינה כקדושת העזרה, ובכל זאת מותר להתפנות בה, ועל כך מדובר בברייתא כאן.

תוס' משיבים על כך: "דודאי אי נפיק בשעת עבודה – לא מיפסל בהכי, כיוון דאין שוהה אלא מעט". כלומר, כשמדובר בשהיה מועטת וגם בשעת העבודה – אין לחוש להיסח הדעת. בשטמ"ק (אות בט) משמע, שאפילו אם הכהן לא עסק כעת בעבודה, אלא שבזמן זה יש עבודה לעשותה – יציאתו לזמן קצר אינה היסח הדעת⁸. כעין זה כותב גם הריטב"א (יומא כח, א) בשם תוס': "דמשום שהיה מועטת כזו לא מיבעיא לן התם, וכי מיבעיא לן כשהיה יותר מהטלת מים, ושמה הסיח דעתו", אך לא הזכיר את התנאי שמדובר בשעת העבודה⁹.

הריטב"א (שם) מתרץ את קושיית תוס' אחרת: "דהא מיירי אפילו בשלא יצא לחוץ, והטיל מים בלשכת פלהדרין וכיוצא בה". לדעתו מותר להטיל מים בלשכת פלהדרין למרות שהיא קדושה בקדושת העזרה¹⁰. לפי דרכו, אין ראייה לחידוש זה שיציאה לזמן מועט אינה מצריכה קידוש. גם לשיטת רש"י, שמדובר על פסול יוצא ממש, אין מקום לדין זה (תוספת קדושה; ראש המזבח). אף הרמב"ם כותב (הל' היסח)

בכסף משנה מבאר, שמכיוון שהבעיה לא נפשטה בגמ', אין בידינו לפסול את העבודה, אבל לכתחילה יקדש. זאת, כדרכו של הרמב"ם בהכרעה בספקות בענייני קדשים (עין מערכה לג).

הר"י קורקוס מציע הסבר נוסף, שהכרעה זו איננה מחמת הספק, אלא בתורת ודאי, שיציאה מחייבת קידוש אך אין זה מעכב. לדעתו, הרמב"ם פסק כך בעקבות שתי ראיות מהסוגיה: הגמ' בהמשך מסופקת בשאלה האם טומאה פוסלת בקידוש, ואומרת: "אם תימצא לומר יציאה לא פסלה, דגברא חזי...". והרי שיטת הרמב"ם, שאם תמצא לומר הנאמר בספק כלשהו מהווה הכרעה בספק הקודם⁴. מאידך, פשט הברייתא: "יצא חוץ לחומת העזרה... טעון קידוש" מוכיח שיציאה מצריכה קידוש, ודחיית רב פפא "כגון שיצא להסך רגליו ולהטיל מים" דחוקה. לכן נקט הרמב"ם, שלכתחילה יש לקדש ידיו ורגליו, ובדיעבד היציאה אינה פוסלת⁵. ראייה לכך מלשון הרמב"ם, שכתב כאן "ואם לא טבל ולא קידש... עבודתו כשרה", ואילו להלן הל' ו, לגבי הספק בכהן שנטמא, כתב "ואם לא קידש... לא חילול" (ושב הכהן סי' ב).

באבן האזול (הל' ביאת המקדש הו, מעלה, על פי הבנה זו, נפקא מינה בין שני הטעמים לפסק הרמב"ם, במקרה שהכהן קיבל את הדם, ולפני שזרקו נזכר שלא קידש ידיו ורגליו: אם ההכשר בדיעבד הוא מחמת הספק, נאמר לו שאם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל; אך מכיוון שההכשר בדיעבד הוא בתורת ודאי, רשאי במקרה זה לזרוק את הדם לכתחילה (בכך הסביר את שינוי לשון הרמב"ם, כנ"ל). לדעה זו, יתכן שפסול יציאה בקידוש הוא מדרבנן⁶.

יציאה לזמן מועט

במהלך הסוגיה מובאת ברייתא האומרת: "כל המיסך רגליו טעון טבילה, וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים"⁷. תוספות (ד"ה כל) תמהים, מדוע הגמרא לא פושטת מהברייתא שיציאה אינה מצריכה קידוש נוסף? ביאור דבריהם, שבוודאי אין להטיל מים בעזרה (כעין מה שנאמר להלן צה, א: "שאינ מכוניסין מי רגלים למקדש"), ואם

8. השטמ"ק מבחין בין "שעת עבודה" ל"אמצע העבודה", וכותב שאין להעמיד את הברייתא באמצע העבודה, כי לא יתכן לצאת לזמן רב באמצע, ולכן יש להעמידה ב"שעת העבודה" (כך נראה לפרש דבריו, ואולי בא לאפוקי מתוס' רבנו פרץ ביומא כח, א, הכותב ש"כל המסך רגליו" היינו באמצע העבודה).

9. בתחילת הברייתא נאמר: "אם לפי שעה - טעון קידוש", והגמ' מוכיחה מכאן שיציאה פוסלת, ויש ללמוד מהגמ' שאף שהיה מועטת פוסלת. לכן תוס' כותבים, שההיתר בשהיה מועטת הוא בצירוף האוקימתא שמדובר בשעת העבודה, ואילו הריטב"א, שלא מזכיר את עניין שעת העבודה, מחלק בין שהיה כדי הטלת מים, שדינה פשוט, לבין שהיה "לפי שעה" אך יותר מכדי הטלת מים.

10. עיין בריטב"א יומא ו, א ד"ה מביתו; ולא כדברי המהדיר ביומא כח, א הערה 27. על שיטות הראשונים בקדושת לשכת פלהדרין ראה שערי היכל למסכת יומא, מערכה א. על הקמת בית כסא בעזרה, ראה שם, מערכה מו הערה 2.

4. ראה אנציקלופדיה תלמודית ערך "אם תמצא לומר". אך ראה להלן מערכה מב, שיש אומרים שאין זה "את"ל" רגיל, וקיימת סברה הפוכה, שגם אם יציאה פוסלת - אולי הטומאה אינה פוסלת.

5. הסמ"ג (עשה קעה) פוסק אף הוא כרמב"ם, וטעמו משתמע לשני פנים, שכתב: "בדיעבד עבודתו כשרה כשיצא מן המקדש ולא הסיח דעתו, שהיא בעיא שם ולא נפשטא אם יציאה פוסלת, ותניא שם יצא חוץ לחומת העזרה... טעון קדוש ידים ורגלים". כתב שלא נפשטה, אך גם הסתמך על פשט הברייתא.

6. בקרית ספר כתב שהפסול מדרבנן, אך כתב זאת גם לגבי היסח הדעת, ועל כך השיגוהו כמה מחברים, שהרי מבואר ברמב"ם שאם לא קידש - עבודתו מחוללת, ראה במערכה הבאה. לעומת זאת לגבי יציאה, אם הכרעת הרמב"ם שאינה פוסלת בדיעבד היא בתורת ודאי - מסתבר שהיא מדרבנן בלבד, ועיין טהרת הקודש, ויחן פאר כאן ולעיל יט, ב.

7. זו לשון המשנה ביומא כח, א, וכאן מובאת כסיפא של ברייתא.

בו עבודה, דהיינו, שהקידוש הוא העבודה הנעשית במי הכיור, מה שאין כן מי הכיור עצמו, שלא נעשתה בהם עבודה¹².

בדעת רש"י, הסובר שבקידוש יש פסול יוצא, כתבו אחרונים שהוא הדין למי כיור, שאם יצאו – נפסלו (פנים מאירות; מנחת חינוך קו, 13).

סיכום

הגמ' דנה האם יציאה פוסלת בקידוש. לדעת תוס' לא שייך כאן פסול "יוצא" האמור בקדשים, והספק רק בשאלה האם יש בכך היסח הדעת. לדעת רש"י יש מקום לפסול גם מדין "יוצא", לדעה שקידוש נפסל בלינה. יש אומרים, שלדעה שלינה פוסלת – פשוט שגם יציאה פוסלת (שטמ"ק), אך רוב המפרשים אינם סוברים כן (כך עולה מרש"י ותוס' והרמב"ם, ורבים מהאחרונים).

הכרעת הרמב"ם, שכהן שיצא – יקדש ידיו ורגליו, ובדיעבד, אם לא קידש – עבודתו כשרה. יש אומרים, שזוהי הכרעה מחמת הספק (כסף משנה), ויש אומרים, שהרמב"ם הסיק מהסוגיה שכך הדין, שלכתחילה חובה לקדש אך אין זה מעכב (ר"י קורקוס, ועוד).

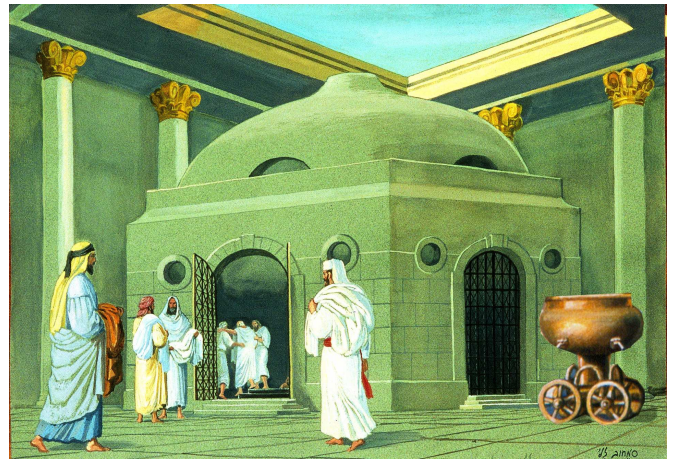
במקרה שברור לכהן שלא הסיח דעתו, נחלקו האחרונים האם לדעת תוס' עליו לקדש. כהן שיצא לזמן מועט, לדעת תוס' אינו צריך לקדש, אם זוהי שעת עבודה; או אפילו שלא בשעת עבודה, כשיצא לזמן קצר מאד (ריטב"א בשם תוס'). אך הריטב"א דחה ראיית תוס' מהגמ', וגם מרש"י והרמב"ם עולה שאף ביציאה מועטת יש לקדש.

מי כיור שיצאו, לדעת תוס' – כשרים, ולדעת רש"י – נראה שנפסלו.

ביאת המקדש ה,ה): "אם לחזור מיד יצא – כשחזור טעון קידוש", ולא חילק בין יציאה בשעת העבודה לבין שעה אחרת (קין אורה; מנחת חינוך קו).

מי כיור שיצאו

בגמרא מובאת ברייתא: "שלא רחוך ידיים ורגלים מקדש בכלי שרת בפנים. קידש בכלי שרת בחוץ... ועבד עבודתו פסולה". תוס' (ד"ה קידש) מדייקים, שאם הכלי היה בחוץ והוכנס לעזרה – ניתן לקדש ממנו בפנים, ומכאן שאין פסול יוצא במי כיור. תוס' מסבירים זאת על פי שיטתם, שהפסול בקידוש שיצא הוא מחמת היסח הדעת, ואילו במים "לא שייך היסח הדעת כמו בידים"¹¹. עוד כותבים תוס', שאפילו אם בקידוש שייך פסול יוצא, הרי זה משום שכבר נעשתה

מי כיור שיצאו. בציור נראית אחת המכונות שעשה שלמה, המשמשת ככיור, כשהיא בעזרת נשים, מחוץ לעזרה המקודשת. לדעת תוספות מי הכיור אינם נפסלים ביציאה, וניתן להכניסם לעזרה ולקדש בהם. אולם מדברי רש"י נראה שלדעתו המים נפסלו ביציאתם, ולדעתו כך הדין בכל דבר שניתן בכלי שרת, גם אם לא נעשתה בו עבודה כלל.

מערכה לט. פסול היסח הדעת בקידוש ידים ורגלים (כב)

פסול היסח הדעת – מן התורה

הרמב"ם פוסק (הל' ביאת מקדש ה,ג-ה): "אין הכהן צריך לקדש בין כל עבודה ועבודה אלא פעם אחת מקדש... והוא שלא יצא מן המקדש, ולא יישן, ולא יטיל מים, ולא יסיח דעתו, ואם עשה אחד מארבעתן צריך לחזור ולקדש. יצא מן המקדש וחזר ועבד ולא קידש, אם לא הסיח דעתו – עבודתו כשירה" (וכיוצא בזה גם בהל' ה). מכאן שאם הסיח דעתו –

הגמרא מזכירה, ביחס לשאלה האם יציאה או טומאה פוסלת בקידוש, את המושג "היסח הדעת" כגורם הפוסל את הקידוש. הגמ' מסופקת האם יציאה וטומאה גורמות היסח הדעת, או שמא לא, מכיוון שבידו לחזור, או בידו להיטהר. בעניין זה מחלקת הגמ' בין הנטמא בעיצומו של יום, שמסיח את דעתו עד שיטהר בשקיעת השמש, לבין הנטמא סמוך לשקיעת החמה, שאינו מסיח דעתו. יש לברר את מקורו וגדרו של פסול היסח הדעת בקידוש ידים ורגלים.

שעשיית עבודה בחלק מהמים מחשיבה את כלל מי הכיור כ"נעשתה בהם עבודה"?
13. לכאורה היה מקום לומר, שגם רש"י מודה במי כיור, ולא כתב שיש פסול יוצא בקידוש אלא משום שהקידוש הוא עבודה, כדברי תוס' הנ"ל. אך רש"י להלן פח"א ד"ה אבל מקדשין נוקט בפשטות, שפסול יוצא שייך בכל דבר הנכנס לכלי שרת, אף ללא עבודה כלל.

11. נראה שכוונתם, שאמנם מצאנו פסול היסח הדעת בקדשים (פסחים לד"א), אך שם מדובר על העדר השגחה מפני טומאה וכיוצא בה, ויציאה גרידא אינה נחשבת היסח הדעת במובן זה.

12. במקדש דוד (סי' ג, 2) הבין מתוס', שלאחר שקידש פעם אחת ממי הכיור – שאר המים נפסלים ביוצא, כי כבר נעשתה בהם עבודה. דבריו אינם ברורים, מניין